

СОВЕТ КЕМЕШ-КУЛЬСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ул. Центральная, д. 61, с. Кемеш-Куль,
Мамадышский район,
Республика Татарстан, 422147

тел.(факс): (85563) 2-46-38; e-mail: KemKul.Mam@tatar.ru, www.mamadysh.tatarstan.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ КӨМЕШ-КҮЛ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Үзәк ур., 61 ичे йорт, Кемеш-Күл авылы,
Мамадыш районы,
Татарстан Республикасы, 422147

Карап

№1-7

“16” март 2021 ел

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Көмеш-Күл авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Көмеш-Күл авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын гамәлдәге законнарга туры китерү максатларында Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Көмеш-Күл авыл жирлеге Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Көмеш-Күл авыл жирлеге Советының 2018 елның 18 июнендәге 1-30 ичे номерлы каары белән кабул итеп «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Көмеш-Күл авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына күшымта нигезендә үзгәрешләр кертергә.

2. Элеге каарны законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве уздыру очен жибәрергә.

3. Элеге каарны дәүләт теркәвенә алынганнан соң, Мамадыш муниципаль районының рәсми mamadysh.tatarstan.ru сайтында урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга.

4. Элеге каар «Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясындагы 8 өлеше, «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Көмеш-Күл авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 89 статьясындагы 2 өлеше нигезләмәләрен исәпкә алып рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Элеге каарның үтәлеше буенча жаваплылыкны Мамадыш муниципаль районының Көмеш-Күл авыл жирлеге башлыгы И.Н.Сәләхетдиновка йөклөргө.

Башлык, Татарстан Республикасы

Мамадыш муниципаль районы

Көмеш-Күл авыл жирлеге Советы рәисе

И.Н.Сәләхетдинов

[Handwritten signature]

1 иче күшымта
Мамадыш муниципаль районы
Көмеш-Күл авыл жирлеге Советының
16 март 2021 ел, № 1-7 карарына
1 иче күшымта.

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Көмеш-Күл авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына кертелүчे үзгәрешләр

1. 5 статьяга түбәндәге эчтәлекле 20 пункт өстәргә:

«20) Россия Федерациясе гражданлык законнары нигезендә үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерү турында карап кабул иту, рөхсәтsez төзелгән корылманы жимерү яисә аны капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен жир белән файдалану həm төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында, яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталъ төзелеш объектлары параметрларына туры китерү турында карап кабул иту».

6 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 16, 17 пунктлар өстәргә:

«16) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә həm аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфанды биләгән вакытка торак урыны бири;
17) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәту чараларын гамәлгә ашыру»;

3. 10 статьяда:

3.1. түбәндәге эчтәлекле яңа унбишенче абзац өстәргә:

«инициативалы проектлар;»;

3.2. унбишенче абзацны уналтынчы абзац дип санарга;

4. II бүлеккә түбәндәге эчтәлекле 15.1 статья өстәргә:

«15.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше очен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл иту хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл иту буенча инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар

гамәлгә ашырыла ала торған жирлек территориясeneң бер өлеши билгеләү тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны тәкъдим итүгә жирлек территориясендә яшәүче уналты яшькә житкән ун гражданнан да ким булмаган инициатив төркем, территориаль ижтимагый үзидарә органнары авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирлек Советының норматив хокукий акты белән киметелергә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукий акты нигезендә проект инициаторы булу хокуку шулай ук тиешле Жирлек территориясендә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеши өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирламасы;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәkle чыгымнарының алдан исәппәү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны, гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт белән катнашу турында белешмәләр;

7) планлаштырылган инициатив түләүләр күләмнән тыш инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен жирле бюджет акчаларын файдалану күздә тотылган очракта, аның күләмен күрсәту;

8) Жирлек территориясендә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешинә жирлек Советының норматив хокукий актында билгеләнгән тәртип нигезендә курсәту;

9) Жирлек Советының норматив хокукий актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект, Башкарма комитет каравына кертелгәнче, инициатив проект турында фикер алышу, аның шәһәр халкы яки аның өлешиндә яшәүче халык мәнфәгатьләренә туры килүен, инициатив проектны гамәлгә ашыруның

максатка ярашлыгын билгеләү, шулай ук гражданнар жыелышы яки конференциясе тарафыннан инициатив проектка ярдәм итү турында каар кабул итү максатларында гражданнар жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьалаләре буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта, бер жыелышта яки бер гражданнар конференциясендә берничә инициатив проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советының норматив хокукий акты белән шулай ук гражданнарны сораштыру гражданнарың инициатив проектка теләктәшлек итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклауны сорашып белешү, аларның имзаларын жыю юлы тәртибендә башкару каралырга мөмкин.

Проект инициаторлары Башкарма комитетка инициатив проектны гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсен, гражданнар арасында сораштыру нәтиҗәләрен һәм (яисә) шәһәр халкы яки аның өлешендә яшәүче халык тарафыннан инициатив проектны хуплауны раслаган имзалы кәгазыләр белән бергә тапшыралар.

5. Инициатив проектны Башкарма комитетка тапшыру турындагы мәгълүмат инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүматтелекоммуникация чөлтәрендә Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш, анда әлеге статьяның З өлешендә курсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар үзләренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срокын курсәтеп, башкарма комитетка хәбәр итә. Узләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән жирлек халкы җибәрергә хокуклы. Курсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, курсәтелгән мәгълүмат составына әлеге жирлек кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктында курсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктының старостасы тарафыннан гражданнарга житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән коннән алыш 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның буенча эшне жирле бюджет турындагы каарда кааралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектын төзү һәм карау (жирле бюджет турындагы каарга үзгәрешләр керту) тәртибе нигезендә тиешле максатларда дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сабәпләрен курсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

- 1) инициатив проектны көртүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- 2) инициатив проектны Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары таләпләренә, жирлек Уставына туры килмәве;
- 3) жирле үзидарә органдарының кирәkle вәкаләтләре һәм хокуклары булмау сәбәпле, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
- 4) формалаштыру чыганагы инициатив түләүләр булмаган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәkle ҹаралар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау;
- 5) инициатив проектта тасвиранган проблеманы нәтижәләрәк ысул белән җәл итү мөмкинлеге булу;
- 6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында ҹаралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук компетенцияләре нигезендә аны башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы ҹаравына тәкъдим итәргә ҳөкүклү.

9. Инициатив проектларны тәкъдим итү, көртү, фикер алышу, ҹарау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү тәртибе Жирлек советы (Жирлек Советы вәкаләтләрең гамәлгә ашыручы гражданнар жыены) тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбенән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга ҹарата инициатив проектлар, инициатив проектларны ҹарау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийләр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукий акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына берничә инициатив проект көртөлгөн очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук ёстенлекле проблемаларны тасвирлап, җирлекнең башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм эшчәнлек тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы Жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, тиешле Поселение территорииясендә яшәүче гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны гамәлгә ашыруны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә ижтимагый контрольне гамәлгә ашырырга хокуклы.

14. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат, басылып чыгарга (халыкка житкерәргә) һәм Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Жирлек Башкарма комитеты хисабы Инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Күрсәтелгән мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат составына элеге Жирлек көргөн муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктларда күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктының старостасы тарафыннан гражданнарга житкерелергә мөмкин.»;

5. 16 статьяда:

5.1. 9 өлешкә түбәндәгे эчтәлекле 7 пункт өстәргә:

«7) инициатив проект түрүнда фикер альшу һәм аны хуплау түрүндагы мәсьәлә буенча карар кабул итү.»;

5.2. түбәндәгэ эчтәлекле 10.1 өлеш өстәргә:

«10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итәргә мөмкин.»;

6. 19 статьяның 6 өлешенә түбәндәгэ эчтәлекле 4.1 пункт өстәргә:

«4.1) авыл торак пункттында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча инициатив проект керту инициативасы белән чыгарга хокуклы;»;

7. 21 статьяда:

7.1. 1 өлештә «һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары» сүzlәреннән соң «инициатив проектларны керту һәм аларны карау мәсьәләләре,» сүzlәрен өстәргә;

7.2. Түбәндәгэ эчтәлекле 1.1 өлеш өстәргә:

«1.1. Инициатив проектлар керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектларны керту мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе Жирлек Советы карары белән билгеләнә.»;

8. 23 статьяда:

8.1. 2.1 өлештә «торак пунктта яшәүчеләрнең» сүzlәреннән соң «(янса аның территориясенең өлешләре)» сүzlәрен өстәргә;

8.2. 3 өлешкә түбәндәгэ эчтәлекле 5 пункт өстәргә:

«5) Жирлек составына керә торган торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә торак пункт территориясенең әлеге өлешендә гражданнарың үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча.»;

8.3. 4 өлештә «гражданнар» сүзеннән соң «, моңа «Россия Федерациясенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.3 пунктында каралган очрак керми» сүzlарен ёстәргә;

8.4. Тубәндәгә эчтәлектәге 4.1 пункт белән тулыландырырга:

«Россия Федерациясенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.3 пунктында каралган гражданин жыены, кимендә 10 кеше булган торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүчеләр торкеме инициативасы белән, жирлек Советы тарафынан чакырыла ала.

Гражданинның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча гражданин жыены үткәрелергә мөмкин жирлек составына керүче торак пункт территориясенең бер өлешенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

9. 24 статьяда:

9.1. 2 өлешкә тубәндәгә эчтәлекле жөмлә ёстәргә:

«Гражданинның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча үткәрелгән сораштыруда уналты яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы..»;

9.2. 3 өлешкә тубәндәгә эчтәлекле 3 пункт ёстәргә:

«3) уналты яшькә житкән жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләрнең, әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында гражданинның фикерен ачыклау өчен гамәлгә ашыру тәкъдим ителә»;

9.3. 5 өлештә:

9.3.1 абзацта «Жирлек советы. Каарда» сүzlәрен «Жирлек советы» сүzlәренә алмаштырырга. Гражданин арасында сораштыру үткәрү өчен «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге <http://mamadysh.tatarstan.ru>. рәсми сайты кулланыла ала. Каарда»;

9.3.2. Тубәндәгә эчтәлекле 6 пункт ёстәргә:

«6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтыннан файдаланып гражданиндан

сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.»;

9.4. 7 өлешнен 1 пунктында «яисә Жирлектә яшәүчеләрне» сүзләрен өстәргә.»;

10. 31 статьяда «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федеरаль законда башкасы каралмаган булса» сүзләрен өстәргә;

11. 44 статьяда:

11.1. 5 пунктта «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федеरаль законда башкасы каралмаган булса» сүзләрен өстәргә.;

11.2. түбәндәге редакциядәге 5.1 пункт өстәргә:

«5.1. Жирлек башлыгы түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

- 1) дәүләт хакимияте органнарында һәм жирле үзидарә органнарында башка вазыйфалар биләргә;
- 2) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәnlеге белән шөгыльләнергә;
- 3) укытучы, фәнни һәм башка ижат эшчәnlегеннән тыш, башка туләүле эшчәnlек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка иҗади эшчәnlек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациисе законнарында яисә чит дәүләтләрнең дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән федераль дәүләт хакимияте органнарының үзара нигезендә килешүләрдә башкасы каралмаган булса;
- 4) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, дәүләт хакимияте органнарында һәм жирле үзидарә органнарында оченче затлар эшләре буенча ышанычлы яисә башка вәкил булырга;
- 5) хезмәт эшчәnlеге очен генә билгеләнгән мәгълүматны, матди-техник, финанс һәм мәгълүмати тәэмин итү чараларын хезмәткә карамаган максатларда файдаланырга;
- 6) дайми нигездә Жирлек башлыгы вазыйфасын биләүче зат буларак бастырып чыгарылган һәм чыгыш ясаган очен гонорарлар алырга;
- 7) Россия Федерациисе законнарында каралмаган хезмәт (вазыйфаи) бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә акчалата һәм башка бүләкләүләр (ссудалар, акчалата һәм бүтән төрле бүләкләүләр, хезмәтләр, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары очен түләү) һәм физик һәм юридик затлардан бүләкләр алырга.

Беркетмә чарапына, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараптарга бәйле рәвештә алынган бүләкләр жирлек жирлегенең милке дип таныла һәм акт буенча муниципаль органга тапшырыла. Жирлек башлыгы вазыйфасын биләгән зат беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына һәм башка рәсми чарага бәйле рәвештә алынган бүләкне Россия Федерациясе норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

8) билгеләнгән тәртипкә карамастан чит дәүләтләрнен, халыкара оешмаларның, сәяси партияләрнен, бүтән ижтимагый берләшмәләрнен һәм башка оешмаларның мактаулы һәм маҳсус исемнәрен, бүләкләрен һәм бүтән мактау билгеләрен (фән һәм спорт өлкәләрнән тыш) кабул итәргә;

9) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла торган хезмәт командировкаларыннан тыш, Россия Федерациясе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт органнары яисә муниципаль органнар белән чит дәүләтләрнен дәүләт яисә муниципаль органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән килешүләр буенча Россия Федерациясе чикләрнән хезмәт командировкаларына барырга;

10) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациясе законнарында яисә дәүләт хакимиятенең федераль органнарының чит дәүләтләрнен дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән үзара мөнәсәбәтләрендә башкасы карапмаган булса, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә;

11) хезмәт бурычларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда федераль закон нигезендә хезмәт вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә мәгълүм булган чикле мәгълүмненнан файдалануга кертелгән белешмәләрне фаш итәргә яисә кулланырга.

12) түбәндәге очраклардан тыш коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнен сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, кучемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыельышында (конференция) катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнен сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, Жирлек сайлау комиссиясе аппаратында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, кучемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең гомуми жыельышында катнашудан тыш) Татарстан

Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы министрына) алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында Жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) жирлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә жирлекнен идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманың идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә жирлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар.»;

12.46 статьяда:

12.1. 8 пунктны «әгәр дә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкача каралмаган булса.» сүzlәрен өстәп тулыландырыга;

12.2. киләсе эчтәлектәге 8.1 пункт өстәргә:

« 8.1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы жирлек башлыгы урынбасары хокуклы түгел;

1) дәүләт хакимиите органнарында һәм жирле үзидарә органнарында башка вазыйфалар биләргә;

2) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгыльләнергә;

3) укытучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүләр эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациисе законнарында яисә чит дәүләтләрнең дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән федераль дәүләт хакимиите органнарының үзара нигезендә килешүләрдә башкасы каралмаган булса;

4) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, дәүләт хакимиите органнарында һәм жирле үзидарә органнарында оченче затлар эшләре буенча ышанычлы яисә башка вәкил булырга;

- 5) хезмәт эшчәнлеге өчен генә билгеләнгән мәгълumatны, матди-техник, финанс hәм мәгълумати тәэмmin иту чараларын хезмәткә карамаган максатларда файдаланырга;
- 6) дайми нигездә Жирлек башлыгы вазыйфасы урынын биләүче зат буларак бастырып чыгарылган hәм чыгыш ясаган өчен гонорарлар алырга;
- 7) Россия Федерациисе законнарында каралмаган хезмәт (вазыйфа) бурычларын үтәүгә байле рәвештә акчалата hәм башка бүләкләүләр (ссудалар, акчалата hәм бүтән төрле бүләкләүләр, хезмәтләр, күнел ачу, ял иту, транспорт чыгымнары өчен түләү) hәм физик hәм юридик затлардан бүләкләр алырга. Беркетмә чараларына, хезмәт командировкаларына hәм башка рәсми чараларга байле рәвештә алынган бүләкләр жирлек жирлегенең милке дип таныла hәм акт буенча муниципаль органга тапшырыла. Жирлек башлыгы вазыйфасы урынын биләгән зат беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына hәм башка рәсми чарага байле рәвештә алынган бүләкне тапшыргач, Россия Федерациисе норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;
- 8) билгеләнгән тәртипкә карамастан чит дәүләтләрнен, халыкара оешмаларның, сәяси партияләрнен, бүтән ижтимагый берләшмәләрнен hәм башка оешмаларның мактаулы hәм маҳсус исемнәрен, бүләкләрен hәм бүтән мактау билгеләрен (фән hәм спорт өлкәләрнән тыш) кабул итәргә;
- 9) физик hәм юридик затлар акчалары исәбеннән, Россия Федерациисе законнары нигезендә башкарыла торган хезмәт командировкаларыннан тыш, Россия Федерациисе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт органнары яисә муниципаль органнар белән чит дәүләтләрнен дәүләт яисә муниципаль органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән килешүләр буенча Россия Федерациисе чикләрнән хезмәт командировкаларына китү;
- 10) әгәр Россия Федерациисенең халыкара шартнамаләрендә, Россия Федерациисе законнарында яисә дәүләт хакимиятенең федераль органнарының чит дәүләтләрнен дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән үзара мөнәсәбәтләрендә башкасы каралмаган булса, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының hәм Россия Федерациисе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә;
- 11) хезмәт бурычларын үтәүгә байле булмаган максатларда федераль закон нигезендә хезмәт вазыйфаларын үтәүгә байле рәвештә мәгълүм булган чикле мәгълүмнән файдалануга кертелгән белешмәләрне фаш итәргә яисә кулланырга.
- 12) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:
  - а) сәяси партия, hөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнен сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешмаларын, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының,

күчесез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төzelгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, Жирлек сайлау комиссиясе аппаратында, съездда (конференциядә) яисә башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативларының, күчесез мәлкәт милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы министрына) алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә яклau;

г) жирлек исеменнән оешманы гамәлгә куючи вәкаләтләрен гамәлгә аширу тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә иту тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә жирлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючи (акционер) булган оешманың идарә иту органнарында һәм Ревизия комиссиясендә жирлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар.»

13.50 статьяда:

13.1.1 өлешендәге З пунктын түбәндәгә эчтәлекле абзац өстәргә:

«Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үз белдеге белән төzelгән корылманы сүтү, үз белдеген белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төzelеш параметрларына туры китерү, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре, территорияне планлаштыру документлары, яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төzelеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр белән тәнгәлләштерү турында караплар кабул итә.»;

13.2. 2 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле абзацлар өстәргә:

«участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гайлә эгъзаларына вазыйфа хезмәткәре күрсәтелгән вазыйфаны биләгән вакытка торак урыны бира;

- алкоголь, наркотик яисә башка исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәту чараларын гамәлгә ашира.»;

14. 59 статьяның 1 өлешен түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен дайми булмаган рәвештә гамәлгә ашыру очен тулаем алганда айга алты эш көне тәشكил иткән чорга эш урынын(вазыйфасын) саклап калу гарантияләнә.»

15. 80 статьяның 3 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

« Жирлек Советының тиешле бюджет керемнәренен гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм бюджет турындагы каар проектын жирлек Советына керткәннән соң кабул ителгән муниципаль норматив хокукый актлары агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.»;

16. 82 статьяда:

16.1. 1 өлештә «торак пункт» сүzlәреннән соң «(яисә аның территориясенен бер өлеше)» сүzlәрен өстәргә;

16.2. 2 өлештә «һәм 4.1» сүzlәрен «, 4.1 һәм 4.3» сүzlәренә алмаштырырга.

17. XIII бүлеккә түбәндәге редакциядә 82.1 статьясын өстәргә:

«82.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан һәм башкача тәэмин итү

1. «Россия Федерацияндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы (09.11.2020 редакцияндә) Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү чыганагы булып, муниципаль берәмлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан бирелгән инициатив туләүләр һәм (яисә) бюджетара трансферлар күләмнәрен исәпкә алып, инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турында каар белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив туләүләр дигэндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә туленә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданнарның, индивидуаль эшкуарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча инициатив проектны гамалгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше булган очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчерелгән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе Советның норматив хокукий акты (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданиндар жыенын карары) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган затларның ихтыярый мөлкәти һәм (яисә) хезмәт белән катнашу рәвешендә дә тәэмин ителергә мөмкин.»;

83 статьяның 1 өлешенә тубәндәгә редакциядә абзац өстәргә:

«Муниципаль эчке үзләштерүләр (заимствования) дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә заем акчаларыннан жирле бюджетка Жирлек исеменнән муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру юлы белән җәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак Жирлекнең бурыч йөкләмәләре туа.».